

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 49 • Maribor, četrtek, dne 2. junija 1938 • Leto XIII

V obrambo kulture

»H grehu molčati in ga hvaliti.«

Po vseh državah se uvaja za časopisje sistem, ki prepoveduje poročati o resničnih stvareh, politiki, dogodkih, justici, namerah itd. Kaj šele, da bi se o teh zabranjenih stvareh objavljale kritike ali tudi dobrohotne razprave. Vse to se godi zaradi — ljubeča miru in da ne razburjamo sosednjih dežel, politikov zaradi njihovih prireditev in ukrepov. Te prepovedi so naravno neutemeljene ter značijo, da argumenti in pametne besede v javnem in mednarodnem življenju ne veljajo več. Po tem načelu se niti nima pravice vtikati v javne dogodke, tudi če so še take budalosti. To je ena stvar.

Druga stvar je, da časopisje sprejema in objavlja vsa zunanja poročila nekritično tako kakor jih prejme. Tako dobivamo poročila o manifestacijah tistih, ki imajo monopol na to vedno le od prirediteljev samih, ki se mnogokrat razlikujejo od dejanskega stanja. Vse meščansko časopisje služi danes v glavnem reklamni lažizmi. Fašizem pošilja poročila in iz strahu pred zamero se ta poročila objavljajo nekritično, kakršna žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Človeška družba je živa, duhovna sila, ki hoče in mora živeti ter sama doživljati razvoj. Človeštvo mora o razvoju razpravljati, poznati ga mora ter dajati vedno in povsod svoje nasvete in ga studirati. Z odtegotvanjem tega opazovanja in dela se pa človeka trga iz življenja ter ustvarja iz njega mrtvo telo, ki duhovno ohromi in postaja prazna niča. Človeška kultura pa sloni le na duhovih, ki ustvarjajo nazore in druge tudi realne vrednosti.

Omejevanje širjenja vesti se uvaja iz strahu pred resnico. Gre za to, da se podpira domači in tuji imperializem: za uveljavljanje nenravnih nazorov, finiranje moči, ki je ni in v senci katere se lahko godi vse, če je v razvoju in po pameti utemeljeno ali ne.

Višek nekulturnosti je, če se ne sme več govoriti o teh in onih načelih človeške družbe; prav tako je pa tudi neumestno, če se ne sme govoriti in pisati o napakah tega ali onega režima, ampak samo hvaliti, ker je sam rekel, da ga ne smemo grajati.

V tem zlu ima imperializem, ki sega bolj in bolj okoli sebe, čeprav je njegova prava sila jako majhna, največjo oporo. Reklama, zločinska reklama pa napravljaja imperializem močan bolj kakor je.

Svoboda tiska in svoboda besede je v današnji dobi prva zahteva kulturnega človeštva.

Socialisti prijatelji neodvisnosti malih držav

21 angleških socialistov na Čehoslovskem.

Angleška delavska stranka je poslala na Čehoslovasko 21 svojih ljudi. Ti ostanejo na Čehoslovaskem 14 dni ter bodo proučili zlasti razmere med krkonoškimi Nemci in v koliko so opravljene pritožbe, ki jih iznašajo nacisti.

Angleški socialisti se hočejo sami prepričati o dejanskih razmerah ter potem v spodnji zbornici povedati resnico o njih ter voditi najodločnejšo politiko miru, da male države ne bodo krivično ogrožene z vedno novimi presenečenji.

Kruh je še vedno drag!

1000 vagonov pšenice iz inozemstva

Finančno-gospodarski odsek vlade je sklenil izdati Prizadu dovoljenje za uvoz 1000 vagonov pšenice brez carine, v svrhu, da se prepreči naraščanje cen in obenem zniža cena stari ter nakupna cena novi pšenici, ker je naša pšenica še vedno več kot 100 odstotkov dražja od pšenice na svetovnih tržiščih.

Sedaj razglablja, kako je mogoče, da je cena pšenice tako zelo poskočila.

Sprva so mislili, da so spekulanti zaloge poskrili.

Sedaj pa so prišli na to, da je pšenici v resnici zmanjkalo in sicer iz tehle razlogov:

Prvič so pšenični pridelek v preteklem letu previsoko ocenili, drugič so se zmotili, ko so računali višino domače porabe in tretjič, ker so jo preveč izvozili.

Kmetijsko ministrstvo je računalo pridelek na 235.000 vagonov in k temu še preostanek iz l. 1936, okroglo 5000 vagonov, kar bi zneslo skupaj 240.000 vagonov. Za setev je bilo porabljenih 37.000 vagonov, za domačo porabo predvidenih 170.000 vagonov, tako da bi po tem računu ostalo za izvoz 32.500 vagonov. Izvozilo pa se je v resnici od 1.

julija 1937. pa do konca aprila 1938. samo 10.000 vagonov.

To se pravi, vsi naši računi in statistika, ki toliko stane, so zanič. »Prizad«, ki bi moral biti vsaj znati oceniti zaloge in predvideti potrošnjo, je odpovedal in tako stojimo sedaj pred javnostjo Evrope, mi, čuvarji velikega dela nekdanje evropske žitnice in iščemo, kje bi dobili pšenico za dober denar. Svojo smo prodali v inozemstvo za največ Din 112 meterski stot, sami jo plačujemo sedaj doma po Din 225, torej za Din 113 meterski stot dražje!

Ako vzamemo, da znaša število prebivalcev v državi 15 milijonov in da znaša letna potrošnja 170.000 vagonov, odpade na glavo prebivalca in leto samo 113 kg ali okroglo 310 gramov pšenice dnevno. Moke pa pride iz te količine samo okroglo 200 g, kar je dovolj malo, oz. sploh premalo.

Pa še ni gotovo, ako nam kljub skromni potrošnji ostane dovolj pšenice za lastno potrebo.

Najbrž je vzrok pomanjkanju pšenice tudi v tem, da je naš pridelek po hektarju mnogo nižji, kot pa po drugih državah in da bomo torej morali že z ozidrom na domačo porabo povečati pro-

dukcijsko z umnim obdelovanjem zemlje.

Toda naj si bo že tako ali tako, dolžnost tistih, ki morajo skrbeti za prehrano prebivalstva je, da odpravijo razglašeno laž in da bi ljudem razmetavali s kruhom in ga izvažali, predno smo pokrili lastno potrebo. Prva mera mora biti preventivnega značaja v zaščito konzumenta: uvozna carina na žito mora biti prikrojena tako, da kakor hitro prekorači cena žitu neko gotovo višino, se carina za toliko zniža!

Cena moki le neznatno padla.

Kljub objavi vlade, da bo dopustila uvoz 1000 vagonov pšenice brez carine, so cene pšenice le neznatno padle: za Din 2 do Din 3 za 100 kg in za Din 2.50 za 100 kg moke.

Povdarjamo še enkrat: kruh je še vedno drag. Ljudstvo je že doslej razmetalo ogromne vsote denarja po nepotrebnem. Teža denarja mu ne bo nihče vrnil, toda treba je, da se to neopravičeno izmozgavanje ljudstva neha vsaj sedaj! Čakanja je bilo dovolj! Ljudstvo hoče poceni kruha!

Iz situacije, ki je nastala, sledi, da prav za prav pšenice ne moremo več izvažati, ne da bi ljudstvo doma stradalo kruha.

Rezultat drugega dela občinskih

Tudi drugi del volitev zaključil brez presenečenj. volitev v ČSR

Drugi del občinskih volitev v ČSR se je vršil v nedeljo, dne 29. maja. Volitve so bile razpisane v 2459 občinah, ker pa je bila v 1052 manjših občinah vložena le po ena lista, je volilo samo 1365 občin, 921 češkoslovenskih, 367 nemških, 47 podkarpatskoruskih in 8 madžarskih.

Socialni demokrati so kandidirali v 894 občinah, v 83 občinah na skupni listi.

V splošnem je posestno stanje strank pri občinskih volitvah ostalo nespremenjeno. Socialni demokrati so na deželi napredovali, zlasti na Moravskem.

Komunisti so izgubili na deželi, pač pa so pridobili v Prahi, pri volitvah v okrajne zastoje napram občinskimi volitvam 22. maja t. l. za 9.259 glasov, dočim so socialni demokrati dobili 75.735 glasov ali za 1800 manj, kot preteklo nedeljo. Izid volitev komentirajo tako, da so praški volilci hoteli s tem, da so vo-

liti komuniste, povdariti svoje simpatije do Sovjetske Rusije sprčo nastalega položaja. Razen tega pa se smatra, da so komunisti v ČSR državotvorna stranka, ki je zadnja leta stalno agitirala z rodoljubnimi gesli, se zavzemala za obrambo države in že od l. 1936. glasuje za državni proračun ter brez debate za proračun ministra vojske.

Napredek zaznamujejo na deželi tudi narodni socialisti, ki so, kar je treba vedno povdariti, v ČSR demokratična skupina.

Fašisti pri okrajnih volitvah v Prahi niso dobili niti enega mandata in tudi takozvano »narodno združenje«, ki simpatizira s fašističnimi gibanji, je v stalnem opadanju.

V nemških občinah so henleinovci dobili 80 do 85 odst. glasov. Socialni demokrati so izgubili precej glasov, toda obdržali svoje kadre, dočim so komunisti izšli iz boja docela oslabljeni.

Kitajci nad japonskimi mesti mečejo letake ...

Kitajska vojna letala so v nedeljo, dne 29. maja v precejšnjem številu preletela morje in se pojavila nad Japonsko, ki je, kot znano, velik otok v Tihem oceanu. Letala so nad vsemi večjimi mesti, tudi nad Tokijem. Toda namesto bomb so sejala letake, v katerih sporočajo Kitajci japonskemu narodu, da ga niti najmanj ne sovražijo, pač pa ga pozivajo, da se naj upre blaznim trinogom, ki ga gonijo proti Kitajcem na morišče. Med prebivalstvom japonskih mest so kitajska letala vzbudila paniko in strah, v vojaških krogih pa zaprepačenje, ker ne morejo doumeti, da se pojavljajo kitajska letala nad Japonsko, kljub do skrajnosti točno organizirani letalski obrambi.

... Japonci sejejo barsko razdejanje in smrt

Skoro 1500 smrtnih žrtev v Kantonu.

Japonska vojna letala so zadnje dni ponovno napadla Kanton in povzročila grozno razdejanje. Število ubitih znaša skoro 1500, mnogo tisoč ljudi pa je ranjenih. Celi predeli mesta so v razvalinah.

Kitajci se odločno upirajo

Še vedno boji med Kajfengom in Langfengom.

Ob lunghajski železnici med Kajfengom se vodijo ogroženi boji. Kitajcem se je posrečilo vreči Japonce iz Langfenga in jih med tem mestom in zapadno

Kako govori dr. Krofta z angleško delavsko stranko

Angleško glasilo delavske stranke »Dail Herald« je objavilo razgovor s čehoslovanskim zunanjim ministrom dr. Krofta. Koncem razgovora je minister rekel:

»Sporočiti svojim prijateljem v angleški delavski stranki, da smo sicer majhen narod, da smo pa pripravljeni, če bi bilo treba, tudi sami braniti svojo svobodo. Ne prosimo Vas za Vašo pomoč zaradi velikodušnosti, marveč, ker menimo, da sta naša in Vaša svoboda neločljivo povezani med seboj. Stanovitna odločnost bo potrebna še dolgo, če hočemo preprečiti vojno in rešiti demokracijo.«

Tudi ta demokratični minister hoče sodelovati z delavstvom. V praksi to pomeni, da hoče delovati z delavstvom.

Uvedba obvezne vojaške službe v Angliji

Napoved angleškega vojnega ministra.

Anglija ne pozna obvezne vojaške službe, ampak samo prostovoljno, kajti Angleži so svobodoljubni ljudje in ne prenašajo pokorščine, ako ni prostovoljna. Sedaj pa je vojni minister napovedal, da bodo uvedli obvezno vojaško službo, vendar ne po prostem vzroku, ampak samo, da bodo pripravljeni za vsak slučaj.

Izročim Kajfengom odriniti od železniške proge. Severozapadno od Langfenga pa so Kitajci obkolili 10.000 japonskih vojakov, o katerih trdijo, da se bodo morali predati.

Vojskovanje na Kitajskem prinaša vedno nova presenečenja in izgleda, da se v mnogočem razlikuje od bojevanja v svetovni vojni.

Boji na fronti od Teruela do morja

Napadi nacistov

Nacisti neprestano poskušajo svojo srečo v odseku Teruel, zlasti v smeri jugovzhodno proti mestu Mora del Rubiellos, ki leži nad dolino reke Mijares, katera se pri Castellonu izliva v morje. Ofenziva ima namen priti za hrbet republikancem, ki se bore severno od te reke oz. Castellona, pri Morelli in Alcala de Chisvert (ob morju) oz. jih prisiliti, da bi umaknili svojo fronto s teh postojank in jo izravnali s tekom reke Mijares.

Toda teren je za napadajoče nacistično silno neugoden in žrtve, ki jih zahtevajo ti boji, ne odtehtajo uspehov, ki so jih doslej dosegli.

Na fronti Balaguer—Tremp, na katalonski fronti, so republikanci še vedno v ofenzivi. Njihove čete so zavzele nove kraje v odseku Sort pri Trempu.

Zopet barbarski napad na odprto mesto

Ker se jim napadi na Valencijo in Barcelono več ne posrečijo, so pričeli nacisti v svoji onemogli jezi kar na slepo napadati nezaščitena mesta.

Tako so prepodena nacistična letala metala bombe na mesto Granojo, 30 km od Barcelone. Ubitih je bilo okrog 500 žensk in otrok, ranjenih pa okrog 300 oseb.

Napadi nacističnih letal na tuje ladje

V ponedeljek, dne 30. maja so nacistična letala bombardirala pristanišče v Valenciji. Bombe so zadele nek angle-

ški parnik in ranile tri mornarje. Francoski parnik »El Dejem« pa so z bombami zažgala.

Na fronti ranjen

je bil španski pravosodni minister Gonzales Pena.

Že skoro 10.000 italijanskih vojakov je padlo

Italijansko vojno ministrstvo objavlja sezname v Španiji padlih italijanskih vojakov. Po najnovejšem poročilu je od februarja 1937 do konca maja 1938 padlo 954 mož. Trije častniki in 356 mož je izginilo. — *Delavska politika*

Tudi steklo so podražili

Kadar ima tovarna monopol.

Združene tovarne stekla so z dopisom z dne 6. aprila t. l. sporočile vsem veletrgovcem, da se bodo cene stekla povišale radi zvišanja delavskih mezd in drugih obremenitev. Steklarski delavci bodo pač začudeni, ker jim o kakšnem povišanju mezd najbrže ni ničesar znano. Zanimivo je, da so Združene tovarne stekla odkupile steklarstvo Teslić v Sisaku in ustavile obrat, s čemer je bila izločena poslednja konkurenca. — Cene stekla se bodo zvišale pa samo v onih predmetih, ki jih rabi ljudstvo za vsakdanjo uporabo. Kdaj bodo pri nas napravili konec takim spekulacijam?

57 milijonov dolguje država železničarskemu zavarovanju

Premoženje provizijskega sklada železničarjev

znaša 152 milijonov dinarjev. 57 milijonov pa dolguje država na neplačanih prispevkih temu fondu.

Avstrijska pokrajina bo dobila novo vlado. Pravijo, da v vladi ne bo več kanclerja Seyss-Inquarta, ki je poklical Hitlerja v deželo.

Doma in po svetu

Prerivanje za ministrskimi stolčki. »Slovenec« piše, da se JNS silno trudi in trka na vrata po Beogradu, da bi prišla v volilno vlado. J. C. P.

Narodni socialisti v Jugor. »Slovenec« trdi, da je Juvan, kot predstavnik Narodne strokovne zveze te dni »na vse mogoče načine brusil pete po belgrajskih ulicah in iskal stikov z vodilnimi člani JRZ, da bi jim ponudil vstop Narodne strokovne zveze v Jugor.« Predno sodimo, počakajmo, kaj bodo rekli prizadeti.

Še eno fašistično gibanje. V nedeljo so imeli v Zagrebu shod neki fašistično navdušeni ljudje. Zborovanje je bilo policijsko dovoljeno. Glavno besedo sta imela dr. Korenić in prof. Šojat. — Dr. Korenić je svojčas ustanavljal jugoslovensko akcijo. Potem je bil prvi podpredsednik Ljotičevega zbora. Posebno je znan iz afere Tehnične unije, ki naj bi vzdrževala »gospodarske« zveze s tretjim rajhom. Takrat je potoval tudi v Nemčijo. Ko je Tehnična unija bila razkrinkana, se je sprl z Ljotičem, ki ga je tudi izključil iz svoje stranke. Prof. Šojat je bil prej frankovec najradikalnejše vrste in je izpodkopaval politiko dr. Mačka, ker da je prezmerna. Zanimivo je, da so pri Koreničevem in Šojatovem podjetju udeleženi tudi neki zagrebški Slovenci, ki so že pred letošnjo veliko nočjo napovedali izdajanje svojega lista, za katerega so tudi že zbirali inerate pri slovenskih in nemških »arijskih« firmah v Sloveniji. Dotični list bi bil po napovedih moral imeti »slovensko« obeležje, dočim je sedanje Koreničevo podjetje popolnoma »jugoslovansko«. Ker v Jugoslaviji za dve voditeljski gibanji ni prostora, bo novo podjetje moralo priti navskriž z Ljotičem. — *Delavska politika*

Nezaposleni srednješolski učitelji. V Sloveniji je nad 150 srednješolskih učiteljev brez službe, v vsej državi pa 1350. Nezaposlenost bi omililo skrajšanje službene dobe na 30 let, ker je 35 let za vesten in težki posel le preveč.

Anketo o kmetijstvu je sklicala banska uprava v Ljubljani. Na anketi bo imel referat o

kmečkem delavstvu tajnik Delavske zbornice s. F. Uratnik.

Razstava letal v Beogradu. V Beogradu je bila otvorjena razstava letal.

31 nemških bombnikov v Beogradu. Preteklo nedeljo, dne 29. maja je priletelo v Beograd 31 nemških bombnikov k otvoritvi razstave letal. Naproti jim je priletelo 50 naših lovskih letal. Nemce so sprejeli z velikimi častmi.

Osem z lesom naloženih voz se je razbilo na postaji v Slovenjgradcu v soboto, dne 28. maja. Mešanemu vlaku, ki vozi ob 12. uri iz Slovenjgradca proti Mislinji, je bilo pripetih osem z lesom naloženih voz. Med vožnjo se je spona med sprednjim in zadnjim delom vlaka pretrgala. Vseh osem vagonov je zdrvelo po strmo viseči progi 15 km daleč proti Slovenjgradcu, kjer so na prekretnici iztirali, se razbili in razdejali tudi progo na razdaljo 50 m. Drveči vagoni so spotoma trčili tudi ob neko derezino, ki je vozila za vlakom, iz katere so v zadnjem trenutku poskakali uslužbenci in uradniki, ki so se peljali ogledovat progo.

Pol milijona čistega dobička. — *Delavska politika*

Tovarna aluminija v Lazovcu je zaključila šestmesečno obratovanje v l. 1937. s 555.000 dinarji čistega dobička. Kakor znano, tovarna ne plačuje davkov, ker je oproščena.

Nafto upajo zajeti na desnem bregu Drave v Medjimurju in pri Osijeku. Strokovnjaki pravijo, da mora biti nafta na tem področju tudi pri nas, ker na madžarski strani se jo nateče dnevno po 23 vagonov. Razen tega pa so zasledili nafto tudi v Bosni, na planini Majevici, severno od Sarajeva. Trdijo, da imajo ta naftina polja zvezo z rumunskimi naftinimi vrelci, dasi jih loči ogromna razdalja.

Nemčija ne bo zalagala Kitajcev z orožjem in je na zahtevo Japoncev celo odpoklicala svojo vojaško misijo. — *Delavska politika*

Otroka so roparji ukradli. Dvanajstletni deček Levin je izginil 24. februarja. Oče, odvetnik, je dobil pismo, da položi 60.000 dolarjev za

otroka, ni pa mogel priti v stik z roparji. V drugem pismu z dne 2. marca so zahtevali le 30.000. Tudi sedaj oče ni mogel dobiti zveze z roparji, ne po časopisu, ne po radiju. Sedaj poročajo, da so v Danportu na obrežju našli razpadajoče truplo dečka. Amerika je prekruta.

Delavstvo, konjunktura in mezda

v luči uradne statistike.

v Nemčiji

O položaju delavstva v Nemčiji nam kažejo uradni podatki za l. 1929. in najnovejši podatki rajhovskega statističnega urada za l. 1937., pri-

Celokupni zaslužek delavstva v nemški industriji
Povprečna urna mezda delavcev, delavk in mladoletnih delavcev

Delavci so delali

Po uradni statistiki so delali delavci l. 1937. (v primeri z l. 1929.) 6 milijard ur več; mezde pa so zna-

občeni v 1. marčevem zvezku »Wirtschaft und Statistik«, organu prej imenovanega urada, to-le sliko:

l. 1929	l. 1937
v milijardah mark	
17,4	12,1
pfenigov	
119	71
milijard ur	
10,2	16,2

šale l. 1937. (v primeri z l. 1929.) 5 milijard mark manj.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

33. kongres internacionalne rudarjev

v Luxemburgu.

Te dni je zasedal 33. kongres internacionalne rudarjev, ki je obravnaval vprašanje znižanja delovnega časa v

rudnikih. Sprejel je tudi resolucijo, v kateri izraža svoje simpatije s Čehoslovvaško.

Širite naš list!

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

»OGENJ«
M A R I B O R

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemnina, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

»Ogenj«, Maribor, Koroščeva ulica 8

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

15

— Malo bi se še rad sprehodil, tovariši!

Aleksej je molče šel za menoj.

— Ne, — sem rekel, — rad bi bil sam.

Pustil sem jih, oni pa so ostali na cesti, mahali z rokami in se polglasno prepirali o nečem. Razumel sem, da se vznemirjajo radi mene in bilo mi je prijetno.

— Torej, na svidenje, jutri! — je kliknil Vanja.

Snel sem čepico, zamahnil z njo in ko sem dospel do reke, sem počasi korakal ob bregu proti njenemu toku. Reka je bila vsa v luninem svitu, kakor da bi jo v srebro okoval; tekla je, pljuskala in nosila na sebi mojo senco, meni pa je polnila dušo z mirom in jo zazibavala v sladko, otožno nastrojenje. Izza gozda so plavali oblaki in veter jih je visoko v ozračju rezal s svojimi krili, jih gonil proti jugu, a tik nad zemljo je bilo še tiho, le vrhovi dreves so komaj slišno šelesteli in stresali raz sebe odmirajoče liste na svetli blesk vode. V nočni tišini so plavali in trepetali oddaljeni zvoki zvona nočne straže, ki so spremljali odbite ure. V migotnem blesku trepetajo v prozorni višavi posamezne velike zvezde in um in srce sta prevzeta od raznolike igre svetlobe in sence in skrivnostnih nočnih glasov. Zemlja se je, bujno odeta s travo in cvetjem, čez dan napila sonca, a gozdovi zdaj molče sesajo njene tople in sočne grudi. Zelo rad se sprehajam v poletnih nočeh sam v

naravi. — tako prijetno je v takih trenutkih razmišljati o njej in o vesoljstvu, kakor da si pognal svoje korenine do srca zemlje in se iz nje razliva v tvojo dušo plamteča ljubezen do življenja.

Na ovinku moje steze je prilomastil iz grmovja Semjonov konj in odskočil pred menoj v stran, ker se me je ustrašil, kakor jaz njega.

— Kdo... — je zakričal stražnik in mi preklel mater, ter nameril puško med konjskimi ušesi od zgoraj doli v mene; — tudi sam se je bil prestrašil.

Ko pa me je spoznal je zarenčal:

— Kak vrag vas ponoči nosi okrog!

— A tebe?

— Mene — služba!

— Mene pa tudi, — sem se nasmejal. — Ti sle-diš za tatovi, jaz pa za zvezdami.

— Za zvezdami...

Zvalil se je na tla kakor vreča moke, vrgel povodce na grm, se pretegnil in zahripan vprašal:

— Kadiš? Si bom pa še jaz eno prižgal.

Ali naj sedeva...?

Vsedla sva se drug k drugemu na pesek, puško je položil na kolena, vžgal žveplenko, pogledal mi v obraz z mežikajočimi očmi in gladeč puškino kopito je začel govoriti:

— Rosa je imenitna... Dežja je malo ali rosa je obilna. Pravijo — da to škoduje žitu.

Kadil je pohlepno, poteg za potegom, kakor bi se bal, da mu kdo odvzame cigareto.

Vprašal sem ga:

— Kako je, stric Semjon, si zadovoljen s to službo?

— Se ne morem pritoževati! Kaj hočeš! Pote-

pam se okrog! — je po kratkem molku odvrnil.

Zavrgel je ogorek, ga s peto zaril v pesek in vprašal:

— Si služil pri vojakihi?

— Ne.

— Hojo imaš pa čisto vojaško...

Rad bi se z njim pogovarjal, pa ne vem prav začeti. Od njega je vel vonj po žganju in še po nečem težkem, da se mi ni dalo sprostiti misli.

— Kako pa, — ali ti je Peter Vasilčič Kuzin kaj v sorodu?

— Kuzin? Ne!

S škornjem je kopal jamo v pesek. Obraz je imel top, mrtev in temne oči so mu ležale nepremično kakor ribi. Zamišljeno in kakor nehoti je rekel:

— Jaz ga spoštujem, je dober starec. Razumen je in cerkveno pisanje pozna.

Umolknil je in si spet prižgal. In počasi, tako da mi je vzbujal dolgočasje, je vlekel besedo za besedo:

— Le da je on začel tudi — odpovedovati, da! Od tega časa, veš, ko se je ljudstvo zaletelo, je tudi njega, starca, začelo zanašati...

— Kam? K čemu?

— Tako, na splošno. Kakor vse: proti oblasti... da, in tudi kar se tiče božjih stvari, je popustil. Ko sem živel še pri bratu, pri Ljadovu, veš, je često zahajal k nam. Prišel je in se takoj začel prepirati, nič mu ni bilo dovolj dobro in prav. Zdaj pa vidim, Kuzma Astahov — se je sprl z bratom, a on, Peter Vasilčič, ne gre več tja, se je tudi z njim skregal. Ne vem, kako se zdaj imajo...

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Članski sestanek podružnice ZRJ

za delavce pri podjetju Dukič in drug se bo vršil v četrtek, dne 2. junija ob 4. uri pop. v dvorani »Delavskega doma«. Ker je dnevni red važen, pridite vsi.

V toplice in na sveži zrak. Krajevni upravni odbor bratovske skladišnice je na svoji seji dne 25. maja sklenil poslati tudi letos, kakor vsako leto, bolne člane in njih svojece v toplice. Delo tega zdraviljenja je delno že bilo in bo okrog 40 oseb. Ob razumevanju celotnega upravnega odbora so se podpore v tej panogi zdraviljenja znatno zvišale. Tako je tudi prav, kajti baš rudarji so najbolj podvrženi raznim boleznim, zlasti pa revmatizmu. Osrednji fond bolniških blagin v Ljubljani, v katerega prispevajo vse kraj, bratovske skladišnice, je kupil pri Sv. Križu nad Jesenicami okrevališče, namenjeno tistim, ki so potrebni svežega zraka. Odbor bratovske skladišnice je sklenil poslati v to okrevališče okrog 30 članov in njih svojecev. Nadzorstvo nad temi rekonvalescenti bo imel zdravnik najbližje bratovske skladišnice, kar bo gotovo pacientom samim v korist. Želimo, da bi kraj, upravni odbor delal tako tudi v naprej in bi socialni rudarski ustanovi; odbornikom gre vsestransko priznanje.

Rudarji poslušajo poročilo o ženevskih posvetovanjih glede konvencije o 40 urnem delovniku v rudarski industriji. Kljub normalnemu obratovanju rudnika se je nabralo v prostorni dvorani Delavskega doma nad 700 rudarjev. Vse odsočnosti s. predsednika je otvoril zborovanje s. Murn. Prečital je dnevni red in po daljši besedi s. Arhu. S. Arh je v enournem referatu pojasnil potek ženevske konference, na kateri se je razpravljalo o predlogu za uvedbo 40 urnega tednika v rudarski industriji. Nepremišljeno je govoril na tej konferenci zastopnik industrije, g. inž. Nedeljković, ki je rekel, da je v Jugoslaviji v rudarski industriji vse v najlepšem redu in da pri nas ni poklicnih rudarjev! Poklicni rudarji so bili pri nas prej, predno je g. inženjer vedel, da je na svetu. S. Arh je na konferenci izvedel, da se v III. rajhu dela več kot 8 ur in vsled tega lahko Nemčija postavi na trg cenejši premoč kot druge države. S tem so dobili tudi tisti pri nas v Trbovljah, ki so nekaj časa mislili, da je v Nemčiji res vse zlato, prav pošteno klorof. Podčrtal je, kako si je francosko delavstvo priborilo 40 urni tednik brez Mednarodnega urada dela pod vodstvom in odprete oči! Združimo se v močno gibanje in odprete oči! Združimo se v močno razredno strokovno organizacijo, s pomočjo katere bomo dosegli, kar so dosegli naši sodrugi v Franciji. O usodi 40 urnika v državah, priključnih Mednarodnemu uradu dela, bo sklepala mednarodna konferenca oz. plenum I. 1939. S. Murn se je v lepih besedah zahvalil s. Arhu za izčrpano poročilo in zaključil zborovanje.

JESENICE

Trojni jubilej zavednega sodruga. V začetku meseca junija t. l. praznuje sodrug Rozman Anton, topilec v martinarni KID, trojni jubilej: 1. junija preteče 48 let, odkar je stopil v delo pri KID, 5. junija pa praznuje 60-letnico rojstva in 35-letnico poroke. Sodrug Rozman Anton je iz stare trdnice gorenjske družine, prava jeklena korenina, rodom iz Bohinja pri Stari Fužini. — Kako trdna je ta rodbina, naj dokazuje tudi dejstvo, da je njegov brat Janez, ki je bil tudi zaposlen pri KID, v žični valjarni, delal pri KID 58 let in je šele pred kratkim stopil v pokoj. Naš jubilar je zaveden delavec, zaveden tovariš in sodrug, kakor bi jih bilo treba mnogo. Je dolgoleten član strokovne organizacije SMRJ, dolga leta je že naročnik »Delavske Politike«, ki jo vedno z veseljem čaka in prečita ter je res mož na mestu. Zelo ga je obradovalo, da je nekako ravno k njegovemu trojnemu jubileju — mesec dni prej pri takem korenjaku ne pomeni mnogo — »Delavska Politika«, njegov ljubljenski list, pokazala tako velik napredek, da je začela izhajati trikrat tedensko. S. Rozmanu Antonu ob njegovih jubilejih ne moremo želeli boljše, kakor da ostane še dolgo zdrav in krepak, da doseže pri polni moči vsaj še devoljni jubilej svojega brata, nam pa želimo še mnogo tako zavednih sodrugov in somišljenikov. Na mnoga leta!

Kaj bo z mostom na Dobravo? Deset let bo že kmalu preteklo, odkar je Sava odnesla most med Javornikom in Dobravo in ga nadomestuje še vedno brv, s katero Sava uganja svoje norčije, ko jo, kadar se ji poljubi, obide in brv ostane na suhem. Ko postavijo novo brv preko vode, se pa Sava vrne v staro strugo in delo se začne znova. Pet let bo preteklo v novembru, odkar je tam zaradi nezavarovane brvi utonil Zugwitz in se je takrat obljubljalo, da bo zadeva z mostom urejena. Pred tremi leti je bil Program vseh kandidatov pri Jevtičevih volitvah; zgradištev tega mostu. Napravljen ni ne po obljubah izvoljenih, niti po obljubah propadlih. Leta 1936. so ga spet obljubljali pri občinskih volitvah, pa ga še vedno ni. Kljub temu, da zaradi tega zelo trpi promet med dobavsko-blejskim kotom in jesijsko-javorniško-zgornjesavsko dolino, nad čemer tožijo domačini in tuji, se ne zgane nihče in je ostalo vse samo pri obljubah, konferencah, anketah in pisanju po listih. Če bi bil obljubljen most, bi se nam morda meročajne faktorije, da naj se vendar že zganijo in pokažejo, da jim je pri srcu tudi reševanje takih stvari, ki so potrebne vsemu ljudstvu.

Nedeljska zdravniška služba za člane in svojece zavarovane pri bratovski skladišnici v juniju je odrejena tako-le: 5. 12. in 19. g. dr. Čeh Milan, 6. 16. in 26. junija g. dr. Keržan Bartol.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

MARIBOR

Strokovna komisija v Mariboru

sklicuje za četrtek, dne 2. junija s pričetkom ob 19. uri v dvorani bivšega kina »Apolo«, Slomškov trg **PROTIDRAGINJSKI SHOD**

Delavci, delavke, nameščenci, udeležite se tega zborovanja polnoštevilno!

Predsednik sodišča na Državni svet. Ob ustanovitvi novega okrožnega sodišča v Murski Soboti je bil tja premeščen za predsednika dosedanj predstojnik okrožnega sodišča v Mariboru, g. dr. Fran Žiher. Slednji pa je mnenja, da se ga vsled tozadevnih predpisov v ustavi glede nepremestljivosti sodnikov ne bi smelo premestiti brez njegovega pristanka in je vsled tega g. dr. Žiher vložil proti tozadevnemu odloku ministrstva pravde tožbo na Državni svet v Beogradu s predlogom, da Državni svet razveljavi odločbo ministrstva pravde o premestitvi dr. Žiherja kot nezakonito in odredi, da ostane dr. Žiher še nadalje predsednik okrožnega sodišča v Mariboru. Sodba Državnega sveta bo seve velike principieline važnosti in jo vsled tega pričakujejo z umljivim zanimanjem v pravnih krogih.

Pogajanja v stavbinski stroki so se vodila v tork, dne 31. maja v Delavski zbornici. Delavsko zbornico je zastopal referent s. Stanko Jurij. Podjetniki in delavci so se sporazumeli, da bo veljala tudi za Maribor v Ljubljani sklenjena kolektivna pogodba.

Voščeno platno, namizni prt pri Jakob Lah, Maribor

300 žena, Wentzlovo veseligr v 3 dejanjih vpripori mariborsko Narodno gledališče v petek, dne 3. junija v mestnem gledališču v Ptuj. Preskrbite si pravočasno vstopnice.

Mariborski trgovec župan v avstrijskem Murecku. Ob ponesrečenem narodno-socialističnem puču leta 1934. v Avstriji sta med drugimi emigranti pribežala v Maribor tudi trgovca g. Kleindienst in g. Posch iz Murecka, znanega nemško-nacionalnega trga, iz katerega pelje most preko Mure v naš Zg. Cmurek. Gg. Kleindienst in Posch sta si nato ustanovila v Mariboru v bližini kolodvora znano trgovino s kolesi, pisalnimi stroji in radio-aparati. Tekom zadnjih let sta vsled številnega oglašanja po slovenskih dnevnikih tako razširila svoje podjetje, da je postalo eno izmed največjih v Mariboru. Ob zadnjem prevratu v Avstriji se je večina drugih emigrantov vrnila nazaj v Avstrijo, kjer so seve dobili kot žrtve prejšnjega režima v zadoščenje lepa vodilna mesta. Tako se je vrnil tudi g. Posch v Mureck in postal tam župan trga Mureck. Tu pa je še vedno ostal g. Kleindienst, ki vodi še naprej trgovino, ki jo imata skupaj z g. Poschom. Slednji ima tudi vinograde v naših Slovenskih goricah. Čeprav je v Avstriji sedaj po vseh mestih na ponudbo nebroj trgovin, ki so jih morali opustiti židi, je videti, da pri nas še vendarle trgovina bolj uspeva, ker se avstrijski nacisti kljub ugodnim prilikam nočejo vrniti nazaj iz Jugoslavije. To tudi kaže našo veliko lojalnost napram tujcem in zlasti ugodno zadržanje javnega mnenja in časopisov napram tujcem ob severni meji.

Konec šolskega pouka na srednjih šolah bo 4. junija.

Delavstvo v Štorah prezidentu dr. Benešu

Nedeljsko delo ob predavanju o CSR na odredbo inozemcev.

V nedeljo, dne 29. maja je priredilo delavstvo v Štorah predavanje o obrambnem zakonu Čehoslovaške republike in o novejši socialni zakonodaji Jugoslavije. V soboto pa so dobili delavci inozemskega podjetja v Železarni, ko so bili po tovarni razdeljeni lepaki za ta predavanje, naenkrat odredbo, da morajo v nedeljo vsi na delo. Poprej so delavci večkrat celo prosili, če bi lahko tudi ob nedeljah kaj zaslužili, da bi krili najnujnejše izdatke, pa je tovarna to vedno odklanjala. Sedaj, ob napovedanem predavanju, pa je postala preko noči nujna potreba po nedeljskem delu, za katero ni bilo nikakega predpisane glasovanja in oblastne odobritve.

To je vsekakor žaljivo postopanje inozemcev napram naši bratski Čehoslovaški.

Delavstvo je bilo nad tem ogorčeno in tudi ostala javnost, tembolj, ker je sam g. ravnatelj iz CSR, saj se piše g. Hruška.

Kljub temu je bila dvorana pri Adrineku polna, ko je predavanje otvoril naš agilni s. Flis.

Ob rojstnem dnevu prezidenta CSR

Predavatelj s. dr. Reisman se je najprej spomnil rojstnega dne čehoslovaškega prezidenta dr. Beneša, osvetlil njegovo delo v družbi Masaryka za Čehoslovaško in Jugoslavijo ter navedel kot značilno izjavo iz Beneševga govora mladini v Pragi: »V Čehoslovaški smo si vsi enaki in enakopravni. Ne smemo trpeti, da bi bili med nami lačni. Demokracija, vlada ljud-

stva, je najtrdnjša obramba države!«

Na zidu je bilo polno čehoslovaških zemljevidov, na podlagi katerih je s. dr. Reisman na to razlagal sedanj položaj Čehoslovaške in dalekovidno skrbnost češke demokratične vlade, ki je izdala v obrambo svobode in neodvisnosti države obrambni zakon. Postopanje inozemskega kapitala v Štorah pri Celju, torej v osrčju Slovenije in drugod kriči po podobnem zakonu tudi pri nas. Ponosni smo, da ima delavstvo v CSR sodočujočo besedo v vladi in da se je ves narod sedaj tako odločno postavil v obrambo svoje domovine in njene demokracije.

S. Jelen je poljudno razložil socialno in moralno stran zaščite delavske meze, starostnega zavarovanja in dolžnosti delavstva pri obrambi svojih pravic.

Polni dve uri so navzoči delavci, med njimi številne sodruge, sledili z največjo pozornostjo obema govoroma in izvajanjem navdušeno ploskali. Vsi pa so prosili govornika, da prideta čim prej zopet v Štore, kjer si bodo že tudi delavci iz Železarn znali najti pristo nedeljo za svojo izobrazbo, da bodo mogli izraziti svoje simpatije za bratsko Čehoslovaško.

Seveda se je na koncu tudi prijavilo lepo število novih naročnikov »Delavske Politike« in tudi za tiskovni sklad so delavci darovali, v polni zavesti, da je danes pri nas ob tem sovravnem razpoloženju tujih podjetnikov, za delavstvo vendarle najboljši in najzvestejši prijatelj samoizobrazba, potom »Delavske Politike«.

Falski delavci na Masarykovi proslavi

V nedeljo, dne 29. maja so tudi falski delavci priredili predavanje o Masaryku, na katerega so prišli tudi sodrugi in sodruge iz Sv. Lovrenca in eden celo iz Mežice.

Predavanje je otvoril s. Weber. O Masaryku in njegovem razmerju do delavstva je govoril s. Eržen, in predstavil tega velikega demokratičnega državnika, kot prvobornika za delavske in socialne pravice, ki je tudi sam ogromno žrtvoval in tvegal v delavskem gibanju. Pozval je navzoče, naj se ravnajo po zgledu Masaryka in ga posnemajo v vztrajnosti in požrtvovalnosti.

Nato je govoril s. Petejan o socialnem položaju delavstva, ki je vedno prekaren, zlasti pa,

kadar nastajajo gospodarske trzavice, kot n. pr. sedaj naraščajoča dražinja. Obramba meze in ostalih pravic je mogoča samo s pomočjo razredne strokovne organizacije in delavskega tiska, kot je »Delavska Politika«.

Prišlo je se par novih naročnikov, na pobudo s. Š. F. pa so zbrali navzoči Din 88.25 za tiskovni sklad »Delavske Politike«.

Predavanje je rodilo sadove, kar je najboljši dokaz, da je dosegel svoj namen. Seveda pa bodo delavci na Fali morali skrbeti za to, da bodo učvrstili svojo organizacijo in da bodo v bodoče vsi, ki slučajno niso v službi, prišli na prireditve.

Iz Nemčije se je vrnilo nekaj delavcev, ki poročajo o blagodatih v tretjem rajhu.

CELJE

Čudno pomanjkanje dela. Pred tedni je bila pri trdkci A. Westen odpuščena delavka iz skladišča radi pomanjkanja dela. Sedaj je pa bila na njeno mesto sprejeta druga delavka, ki opravlja isto delo, kakor ga je opravljala odpuščena. Torej čudno pomanjkanje dela. Ko je delavec ali delavka, po večletnem delu izčrpana, jo je treba odpuščati, ako ne gre drugače, radi pomanjkanja dela. Apelirali bi na vse meročajne oblasti, da bi se pri tovarni A. Westen nekoliko bolj pazilo na socialno zaščito.

Obisk. V ponedeljek, dne 30. maja sta prišla v naše mesto 2 italijanska nadškofa, 16 škofov, 150 duhovnikov in 300 vernikov na povratku z evharističnega kongresa. — Romarji pa niso prepevali nabožnih pesmi, kot naš narod, kadar gre na božjo pot, ampak bojni pesem italijanskega fašizma, »Giovinezza«, pesem, katero noče veliki italijanski glasbeni umetnik Toscanini nikdar dirigirati, najsi je bil radi tega že parkrat pretepen. I. K. K. K. K. K.

KRANJ

Žrtev dela na Savi. Minulo soboto sta dva Majdičeva delavca spravljala plohe z jeza, ki zadržuje vodo, da v čim večji množini pri teka v rake Majdičeve elektrane. Kadar dežuje in voda narašča, izveleče plohe z jeza, da se voda hitreje odteka in ne izstopi v vasi Struževu, kjer ob večjem deževju, kljub temu seže do bližnjih stanovanjskih hiš. Vsled tega imajo Struževčani že itak z Majdičevim podjetjem tožbo, ker je pred leti, brez dovoljenja povišalo jez. Pri tem napornem in nevarnem delu je to pot delavcu s. Remic Petru, doma iz Senčurja, spodrsnilo v vodi, da je padel. Sava, ki ima na tem mestu močan tok, ga je vrgla čez jez, kjer ima voda 6 metrov padca. Pri padcu se je Remic pobil na glavi in je utonil. Sodelavec je hitro stekel ob vodi za njim, vendar, ko ga je dchtel in potegnil iz vode, je že kazal zadnje znake življenja in se je zadušil. S. Remic je bil med delavstvom zelo priljubljen; doma pa je bil skrben družinski oče. Bil je že dalj časa tudi član razredne strokovne organizacije in se med tamošnjimi delavci najbolj aktivno boril za pravice delavskega razreda. Tudi je bil vse-skozi pošten in značajan ter dosleden svojemu političnemu prepričanju, kljub temu, da bi bil vsled tega brez dvoma prikrajšan na zapuščini svojega ožjega sorodnika. Star je bil šele 28 let ter zapuščal ženo in enega otroka, katerima na tem mestu izrekamo naše sožalje. Ohranimo ga v častnem spominu!

Še o nesreči na jezu! To je že druga žrtev dela na Savi pri podjetju Majdič. Varok nesreče je v tem, ker se pri takem delu zaposluje samo po dva delavca in to brez vsakih posebnih varnostnih naprav, bodisi, da se dotične delavce priveže na vrv ali se jih drugače zavaruje pred nevarnostjo. Sicer pa ni primerno, da morajo delavci pozimi in poleti brodit po Savi ter regulirati vodni tok. Vsekakor bo treba nekaj ukreniti za varnost in zdravje delavcev, ne oziraje se na to, ali podjetje to več stane ali ne.

10 letnica obstoja podružnice SDSZJ. V nedeljo, dne 12. junija praznuje tukajšnja podružnica SDSZJ 10 letnico obstoja po sledečem sporedu: Ob 6. uri sprejem gostov na kolodvoru, nato skupni odhod na vrtni prostor g. Graiserja na Primskovem. Ob 8. uri istotam slavnostno zborovanje. Od 11. do 12. ure promenadni koncert godbe »Zarja« iz Ljubljane na Glavnem trgu. Popoldne ob 3. uri se bo vršila na vrtu g. Graiserja velika delavska veselica. Sodeluje tudi kranjska godba Glazbene društva.

Spomladanski velesejem v Ljubljani od 4. do 13. junija bo že 43. razstava prireditve v Ljubljani. To pomeni 18 let razstavno tehničnega dela v službi gospodarskega in kulturnega napredka našega naroda. Splošni del velesejma bo obsegal vse panoge industrijske in obrtniške proizvodnje. Pohoštvo bo tvorilo posebno razstavo. Te razstave so že tako ukoreninjene, da jih pozna vsa Jugoslavija. Iz vseh predelov prihajajo kupci, da tukaj na podlagi razstavljenih garnitur izbirajo in naročajo po svojem okusu in premoženjskih razmerah. Razstava avtomobilov, avtobusov, in motornih koles bo zelo bogata. Zastopane bodo skoro vse svetovne marke in bo razstava obsegala nad 1.500 kv. m razstavnega prostora. Še pred leti smo bili navezani na uvoz tekstilij. Sedaj že naše tvornice krijejo domačo potrebo in je luksuz, kdor se oblači v inozemsko blago. Na letošnjem velesejmu v Ljubljani bo naša tekstilna industrija pokazala, kako visoko se je že razvila. Vsakdo se bo mogel prepričati, da njeni izdelki kakovostno povsem dosegajo inozemsko, so pa bolj poceni in dajo zaslužka našemu delavcu. Skoro prav vsakdo pri nas se zanima za reševanje našega cestnega vprašanja. Na letošnjem velesejmu bo Društvo za ceste s svojo razstavo »Cesta« pokazalo, kako daleč smo že v tem precehem vprašanju in kako bo z gradnjami naših cest. Zveza gospodinj v Ljubljani bo pokazala letos žensko domačo obrt. Ljubljanska tobačna tovarna pa ureja razstavo tobačnih izdelkov. Od tujih držav bo v zaokroženi celoti zastopana Francija z razstavo knjig, kozmetike in bižuterije. Vsak naj uredi svoje poslovno potovanje v Ljubljano tako, da bo to potovanje zvezel z ogledom velesejma, saj bo mogel že na velesejmu samem rešiti velik del svojih poslovnih zadev, ki je nakup blaga, oddaja naročil itd. Na železnici ima vsakdo brezplačen povratek, če si pri odhodu na odhodni postaji poleg cele vozne karte nabavi še rumeno železniško izkaznico za din 2 in si preskrbi potrdilo o obisku velesejma, ki ga bo dobil na velesejmski blagajni. Potovanje v Ljubljano od 30. maja do 13. junija, povratek od 4. do 18. junija.

Najlepše in praktično

blrmsko darilo

je **Wanderer-Chrom** dvokolo na ugodna odplačila pri

FRANC LEPOŠA
MARIBOR, Aleksandrova c. 39

Kino Dom - Celje

2. junija: »MUZIKA ZA TEBE«, 3. 4. in 5. junija: »TAJINSTVENI KLUB«, 6. 7. in 8. junija: »OSMA ŽENA MODRE BRABE«.

XVIII. Ljubljanski velesejem

Darila za obiskovalce velesejma iz tuzemstva

(Izuzeti samo posestniki permanentnih legitimacij za Ljubljano)

V vrednosti preko Din 75.000-

Odtgaj kupon od vstopnice, napiši nanj svoje ime in vrzi v komisijonelno zapečateno žaro, ki stoji ob glavnem vhodu. Dan vstopa poljuben med 4. in 13. junijem 1938.

Komisijonelno žrebanje bo 14. junija 1938

DARILA: orehova spalnica od tov. A. Zalokar, št. Vid, spalnica iz vezanega lesa od Malenšek, Dravljice, motorno kolo Phaenomen, šivalni stroj Pfaff, kolo Puh, vse od trdke Ign. Vok, Ljubljana, radio aparat 5 cevni Sierra od Klemenčič B., Ljubljana, kuhinjska oprema od Fr. Tomšič, Kašelj, kuhinjska oprema od Erman in Arhar, št. Vid, žitočistilnik od Fr. Stupica, Ljubljana, 1 kolo Axo od H. Suttner, Ljubljana, kolo Wotan od S. Rebolj, Ljubljana, kolo Tajfun od O. Remec, Ljubljana, 1 peč od Rupena-Lutz, Ljubljana, 2 brezplačni vožnji s parnikom Sušak—Kotor in nazaj l. razred od Dubrovačke plovitve in Jadranske plovitve, 2 pers. tepiha od Mekka, Subotica, 1 harmonika Meinel & Herold, Maribor, 7 dnevne počitnice na Rabu Palace Hotel Praha, 8 dnevne počitnice v Bakru Pension Ta-dejevič, 10 dnevno zdravljenje v Dobru, 5 dnevne počitnice v Rogaski Slatini, 1 bakren kotel za pralico od Kotlarke d. z. o. z., Ljubljana, 1 otroški voziček od Tribuna - Batjel, Ljubljana, 1 otroški voziček od S. Rebolj, Ljubljana, volneno blago za moško obleko od manufakture Novak, Ljubljana, 1 lestenec od Drago Višnar, Jesenice, 3 fotoaparati od Joško Smuc, Ljubljana, Selenburgova ulica, aparat za vkuvavanje sadja od Kmetijske družbe v Ljubljani, 1 šunka, 1 salama od I. Javornik, Ljubljana, električna stenska ura Omikron in Forex olje za odvijanje matic od ing. Fr. Lavrič, Ljubljana, zaboj Kneippove kave od Kolinske tovarne, 2 zaboja Rogaske slatine.

4.—13.
junija 1938

Oglejte si darila na velesejmu, paviljon K. — Polovična voznina na železnici.

V ogledalu

Ob evharističnem kongresu - nacionalna šovinistična prireditel madžarskega »Slovenec« ugotavlja, da so evharistični kongres izrabili madžarski plemiči v šovinistične propagandne namene proti nasledstvenim državam. V koliko se je cerkev direktno strinjala s tem duhom prireditve, je drugo vprašanje, dejstvo pa je, da se je točilo vino za maše iz soda, na katerem je bila naslikana Velika Madžarska (z vsemi »krivičnimi« izgubljenimi ozemlji) in da proti tej profanaciji ni nihče nastopil. Ako bi bil madžarski kler hotel, bi te profanacije ne bil dopustil.

Vse kar je prav! »Slovenec« trdi, da Sovjetska Rusija v sporu med Nemčijo in CSR nalašči ni hotela dati nobene izjave, ker je imela namen, da prevzame nasprotne CSR in jim na ta način da poguma, da bi storili »nepremišljeni korake«. Gospodje, naj si že misli človek o Sovjetski Rusiji kar si hoče, toda tako pisanje je, milo rečeno, bedasto. Niti v Nemčiji bi take neumnosti ne ponatisnili. Da je to res oslarija, sledi tudi iz tega, da je tudi Jugoslavija molčala in da bi se v Beogradu lepo zahvalili, ako bi si kdo upal trdit, da zato, ker smo hoteli nasprotne CSR opogumiti, da bi storili nepremišljen korak.

Neprestano pokopava opozicijo in vse, ki mu niso ljubi. V kolikor se ni, bi »Slovenec« rad, da bi bila Jugoslavija politični »britof«, on kot grobar pa bi imel edini besedo.

Med številnimi škofi in kardinali, ki jih je poimensko navajal »Slovenec«, da so se udeležili evharističnega kongresa v Budimpešti, manjka nekateri. Vsekar je avstrijskega kardinala Innitzerja. Ali je »Slovenec« pozabil na tega važnega gospoda, ki je v Avstriji imel in ima odločilno besedo?

»Schlarafija« v Bratislavi. Te dni je bila v Bratislavi glavna skupščina znanega nemškega družabnega društva »Schlarafija«, ki je imelo precej mednarodni značaj. Radi tega so to društvo v Nemčiji že davno razpustili. Zadnji čas so zahtevali tudi henleinovci v Čehoslovaiški, da se društvo »Schlarafije« razpusti. V Bratislavi je prišlo radi tega do hudega prerekanja, razburljivih scen, a končno je predlagala demokratična večina in sklenila, da društvo obstoja naprej. Tudi v Mariboru in po drugih gnezdih tujih bodatašev naše banovine so obstojala društva »Schlarafije«, v kateri so se Nemci družabno izživljali. O njih pa že dolgo ni nič slišati. Ali so jih tudi razpustili ali pa so se morda preračunljivi »Weingartenbesitzerji« podobno prilagodili?

Josef Hora „Domov“

Pesem o Sloveniji.

Pred kratkim je izšla v Pragi nova pesniška zbirka Josefa Hore z naslovom »Domov« (Dom). Josef Hora je obiskal preteklo zimo skupaj s pisateljem Karlom Novým Slovenijo in je recitiral svoje pesmi v Ljubljani in v Mariboru. V svoji novi zbirki se je spomnil tega svojega obiska s pesmijo »Spomin na Slovenijo«, ki kaže, da so mu naši kraji in ljudje v teku par dni, ki jih je preživel med nami, v resnici prirastli k srcu. Pesem opisuje pravilčno gorensko pokrajino pod Triglavom, v skalah in v snegu, odsevajajo od sončnih žarkov, orošeno od mesečine, in sledi nato pesnikovi poti preko Ljubljane v Maribor. Kljub zimi vzbujajo popotniku stiski rok, pozdravi in pogledi občutek juga; prevzetemu štajerske gostoljubnosti se mu zdi, da Maribor celo v januarju obdaja vonj

trgatev. Vpis melodično izzveni z refrenom slovenske pesmi: »Nazaj, nazaj v planinski raj«, ki jo je pesnik slišal od svojih tukajšnjih znancev in ki ga kot otožna želja še dolgo spremlja v Pragi. Na tak način izpričane čustvene in prijateljske vezi nas morajo tembolj veseliti, ko je v teh dneh usodno tovarištvo med sorodnimi demokratičnimi narodi enako pomembno kot v dobi narodnega prebujenja in ga vsak odkritosrčen izraz prijateljstva, zrastlega iz osebnih doživljajev, gotovo okrepi. Horovi verzi so polni sugestivne miline, ki označuje vse njegovo delo. Pretežen del zbirke je posvečen velikim češkim možem in češki zemlji, v čemer se kaže pesnikova ozka povezanost z zemljo in ljudstvom. Josefa Hori k njegovi uspehi zbirki čestitamo vsi slovenski prijatelji. Kdor obvlada češčino, naj seže po knjižici

Božo Vodušek.

RAZPIS

Občina Hrastnik-Dol srez Laško razpisuje pragmatično mesto občinskega pomožnega tajnika. Šolska izobrazba: Osem razredov srednje ali njej enake strokovne šole z zaključnim izpitom.

Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih (Službeni list kralj. banske uprave dravske banovine z dne 29. julija 1936 št. 477/61) je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Uprava občine Hrastnik-Dol, dne 30. 5. 1938.

Delavski pravni svetovalec

Podpiranje očeta umrle neveste (Savska dolina)

Vprašanje: Imel sem razmerje z deklico, katero sem nameraval poročiti, a je potem umrla. Oče je zahteval, da ga moram jaz vzdrževati 2 leti, ker je hčerka umrla vsled ljubezenskega razmerja. Obljubil sem sicer, da bom po svoji zmožnosti očetu pomagal čez zimo in sem to tudi storil, toda sedaj ne morem več. Oče me opominja po advokatu za nadaljnjo podpiranje, ker me bo drugače tožil.

Odgovor: Če niste Vi zakrivali smrti pokojne neveste, tudi nimate radi tega nikakih dolžnosti in še v slučaju krivde bi bili to dolžni le tedaj, če je hčerka vzdrževala očeta s svojim delom. Ker pa se je itak hotela z Vami poročiti, bi tudi to vzdrževanje gotovo odpadlo. Izsiljevanje z grožnjo tožbe radi kaznivnega dejanja pa lahko tudi ovadite državnemu tožilstvu.

Odpoved stanovanja (Lesce)

Stanovanje, za katero plačujete najemnino za mesec dni naprej, Vam hišni lastnik lahko vedno brez razloga odpove z enomesecnim odpovednim rokom, ker pri nas ne velja več stanovanjska zaščita. Če bi si Vi pogodili večji odpovedni rok, bi se pa moral držati hišni lastnik tistega roka.

Kako dobim dedščino po materi in očetu? (Ribnica na Pohorju)

Dedščino po materi, ki Vam je umrla pred 5 leti, lahko takoj zahtevate, če ste sploh kaj podedovali. To lahko zveste pri zapuščinskem sodišču v Marenbergu. Po očetu pripadajočega dela dedščine ne morete zahtevati, dokler oče živi.

Račun za povečanje slike (Studenci)

Če ste si dali že lansko leto povečati slike pri zagrebški tvrdki in jih sedaj ne morete rešiti, Vas bo tvrdka vsekakor lahko tožila. Ne morete je siliti, da Vas čaka na plačilo. Mislimo pa, da boste tudi brez svojih povečanih slik lahko živeli. Taki izdatki so prav nepotrební, ker so povečane slike običajno prav slabe.

Ali me lahko prisilijo k poroki? (Celje)

Prêdsvém Vam sporočamo, da je pravni svetovalec samo za naročnike »Delavske Politike«, ne pa tudi za vse sorodnike. Drugače bi se lahko obračalo na svetovaleca na račun enega naročnika po 20 in še več sorodnikov. So ljudje, ki imajo tudi 50 sorodnikov. Pod takim sorodništvom bi se naš svetovalec kmalu zrušil, »Politika« pa skrahirala. Sorodnik si naj le sam naroči in plača »Delavsko Politiko«.

Izjemoma Vam vseeno sporočamo, da se nikogar ne more siliti k poroki, tudi Vašega sorodnika ne, četudi ima z dotično že nezakonskega otroka. Pač pa ga lahko zapuščena nevesta prime za morebitno škodo vsled neizpolnjene obljube zakona.

VABILO na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Ljudske tiskarne d. d. v Mariboru

ki se bo vršil dne 18. junija 1938 s pričetkom ob 18. uri v Mariboru, Sodna ul. 9/L s tem-le dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika izrednega občnega zbora;
2. poročilo načelstva o poslovanju v l. 1937, in predložitev bilance ter računa zgube in dobička za poslovno leto 1937;
3. poročilo nadzorstva o pregledu poslovanja, bilance in računa zgube in dobička za poslovno leto 1937;
4. sklepanje o poročilu načelstva in nadzorstva, odčititvi bilance in računa zgube in dobička za poslovno leto 1937 ter podelitvi razrešnice;
5. volitev nadzorstva;
6. predlogi in
7. slučajnosti.

Izpisek iz družbinih pravil:
§ 26. Vsaka delnica daje pravico do enega glasu.
§ 27. Glasovalno pravico na občnem zboru imajo oni delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo.
§ 28. Občni zbor je sklepčen, če je zastopana na njem ena desetina vsega delniškega kapitala.

Načelstvo.

VABILO na

15. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Splošne gradbene gospodarske produktivne družbe »NAPREJ«, r. z. z. o. z. v Celju, ki se bo vršil v nedeljo, dne 26. junija 1938 ob 9. uri predpoldan v gostilni Baštevec, Celje, Tvorniška ulica.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika 15. rednega občnega zbora;
2. poročilo načelstva;
3. poročilo nadzorstva;
4. čitanje revizijskega poročila;
5. odobritev računskega zaključka in bilance za leto 1937;
6. volitev načelstva in nadzorstva;
7. razno.

Načelstvo.

Fran Žizek, Praga.

Moderna gledališča v Pragi

Osvobojeno gledališče (Osvobožené divadlo)

(Konec.)

Kolumbovo jajce. Kolumbovih mornarjev, ki že celo večnost blodijo po morju, ne da bi naleteli na suho zemljo, se loti praznovere in paničen strah. Upro se in Kolumba, ki je simbol zmedenega demokratičnega intelektualca, zapro v podpalubje. Vodstvo ladje pa prevzame kuhar, tip fašističnega diktatorja. Prvo njegovo »veledelo« je, da ukaže obrniti ladjo k povratku. Svoje ukaze uveljavlja s pestjo, dokler ne ostane končno sam kot zmagovalac med onesvesčenimi mornarji. Medtem se iz nekega soda izklobacata dva strežnika (V+W), ki s kladivi vsaj malo omehčata trdo glavo samozvanega kapetana. Ko se zruši, nastane na morju silovita burja. Strežnika trdno privežeta krmilo in ladjo usmerita v levo. Drugo jutro, ko se nevihta poleže, Kolumb osvobodí in mornarji osveto, zagledajo pred seboj Novo zemljo. Kolumb skoraj znori od veselja; toda strežni se v trenutku, ko vidi krmilo, ki je ves čas usmerjalo ladjo v levo, torej v nasprotno stran, kot pa je on iskal kopno. Popadejo ga dvomi, da li je odkril nov svet ali ne. Ker se bolj zanáša na srečen slučaj, kot pa na znanstvene izsledke, se zateče k horoskopu, ki pa mu pravi, da bo tedaj dosegel svoj cilj, ko bo mogel postaviti jajce na konico. Seveda je vse Kolumbovo prizadevanje za jajci zaman, dokler mu strežnik (Werich) ne pomaga s tem, da udari z jajčev konico ob mizo in jajce postavi pokonci. Toda mornarji vkljub temu vzklíkajo: »Glejte, Kolumbovo jajce!«

Konča pa se ves prizor z optimističnim songom, katerega vsebina je nekako tale: Nastli smo novo zemljo — kip svobode nas pozdravlja pred Newjorkom — to bo gotovo zemlja svobode in dela. Saj je bil že skrajni čas, da najdemo novi svet, kajti v zverinski Evropi nam ni bilo več obstanka. Z današnjim dnem se konča tudi stari vek...

Cezarjev konec. Rimski Cezar je imel po mišljenju Voskovca in Wericha dvojnika. Neke noči ima Cezarjeva žena zle sanje, zato pošlje nepravdega Cezarja v senat, kjer ga ubijejo zarotniki. Cezar, ves vesel, da je odnesel zdravo kožo, prihiči k svojemu najboljšemu prijatelju Marcu Antoniju, toda ta ga noče spoznati. Cezar v začetku tega ne razume in se še vedno sklicuje na svojo dostojanstvo in oblast. Tedaj pa Marc Antonij pokaže svoje pravo lice: »Tebe, Cezar, je za vodjo rimskega naroda postavila le psihoza mase, domišljija ljudstva. Danes zjutraj so te v senatu ubili — vem, da ne tebe, ampak tvojega dvojnika — toda za ljudstvo si mrtev in gorje ti, če bi narodu razložil, zakaj si ostal živ. Kajti narod bi te vprašal: Kdo je zavojeval Galijo? Cezar ali njegov dvojnik? Zato je zate bolje, da ostaneš častno mrtev. Vse kar morem zate storiti, je, da strogo kaznujem zarotnike. Ti se mi pa ne mešaj več v moje posle. Tudi jaz bi hotel priti na red. Tudi jaz bi hotel malo zavladati.«

In tako se mora slavni staroveški diktator rimskega naroda povsem tiho umakniti z odra zgodovine. Vidimo ga še, kako v neki predmestni gostilni golta kisle kumarce, potem pa odštoklja v klet, toda na stopnicah se spodtakne in si povsem prozaično zlomi vrat.

Za primer iz satiričnih dialogov Voskovca in Wericha pa še tole:

Voskovec: ... in tako je Odisej blodil po morju, dokler ni prišel do čarovnice Kirke.

Werich: Circe... Kirce... poslušajte, ta je bila gotovo marksistinja.

Voskovec: Marksistinja?? Zakaj?

Werich: No, zato, ker je spreminjala ljudi v svinje.

Voskovec: Točno! In te svinje je poklonila grškemu diktatorju Odiseju, da iz njih zopet napravi ljudi.

Werich: Ta jih je potem nagovoril: »Svinje! Vrnili sem vam zopet človeško dostojanstvo. Še več! Lahko postanete nadljudje.«

Voskovec: Toda beštije nevaležne so se za to dostojanstvo lepo zahvalile: Raje ostanemo svinje, kot pa taki ljudje!

TEZNO PRI MARIBORU

Dramska predstava. »Vzajemnost« na Teznu vprizori v soboto, dne 4. junija ob pol 2. uri v gostilni Felči Petrovičeve veseloigro »Vozel«. Pridite vsi! Vabi odbor.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski služček. Dopisli: **Anos, Maribor**, Orožnova 6.

Za birmo bele nogavice, iz lastne pletarne, od Din 2:50 naprej, sandale, ročno izdelane, od Din 16:— naprej, venčke, pajčolane, kroje po meri, ažuriranje, entlanje, gombe prešanje, predtiskanje najcenejše pri

„Luna“, samo Glavni trg 24

MALI OGLASI

Nastitlatelj kupitelja nalenejše pri 0-4th inserenti!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Rag9

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravlja dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14. Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Adol Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.